

Sarajevo, 19.09.2022. godine

SEDMIČNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINANSIJSKIM TRŽIŠTIMA
12.09.2022. – 16.09.2022.

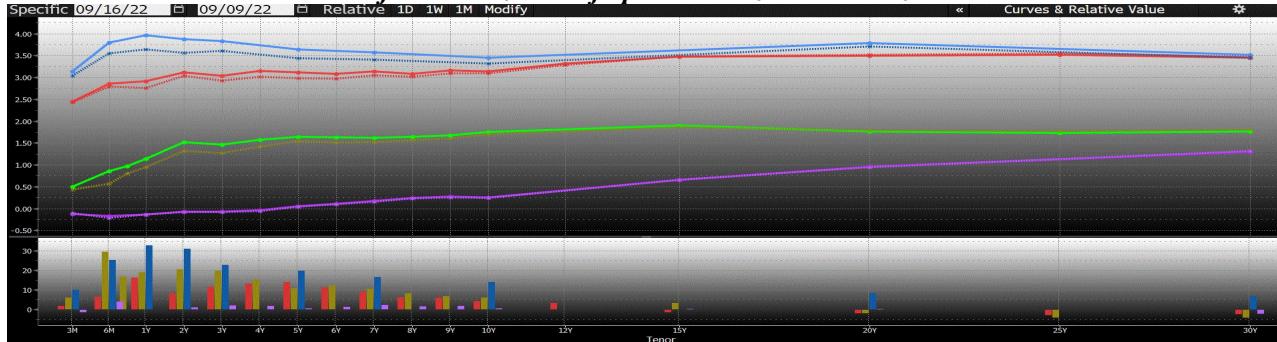
Tabela 1: Prikaz kretanja prinosa na državne obveznice

Prinosi	Eurozona		SAD		Velika Britanija		Japan		
	9.9.22	-	16.9.22	9.9.22	-	16.9.22	9.9.22	-	16.9.22
2 godine	1,33	-	1,53 ↗	3,56	-	3,87 ↗	3,05	-	3,14 ↗
5 godina	1,54	-	1,64 ↗	3,44	-	3,63 ↗	2,99	-	3,13 ↗
10 godina	1,70	-	1,76 ↗	3,31	-	3,45 ↗	3,10	-	3,14 ↗

Tabela 2: Prikaz kretanja prinosa na njemačke Bubillove

Dospijeće	Prinosi		
	9.9.22	-	16.9.22
3 mjeseca	0,489	-	0,548 ↗
6 mjeseci	0,563	-	0,859 ↗
1 godina	0,993	-	1,187 ↗

Graf 1: Prikaz krivulja prinosa državnih obveznica



Graf prikazuje krive prinosa Njemačke (zeleni), SAD (plavi), Velike Britanije (crvena) i Japana (ljubičasta) za period od 3 mjeseca do 30 godina na dane 16.09.2022. godine (pone linije) i 09.09.2022. godine (isprekidane linije). Na donjem dijelu grafa je prikazana razlika između vrijednosti odgovarajućih prinosa na navedene datume.

EUROZONA

Nakon što je ECB prethodno povećala kamatne stope, te nakon što su na tržištu i dalje preovladavala očekivanja daljeg povećanja kamatnih stopa ove institucije, ali i očekivanog nastavka rasta kamatnih stopa Feda, prinosi obveznica eurozone su nastavili da bilježe rast. Rast je posebno bio izražen na prednjem dijelu krive prinosa. Prinosi njemačkih dvogodišnjih obveznica su povećani za 21 bazni poen, dok su prinosi desetogodišnjih obveznica povećani za 6 baznih poena u odnosu na prethodnu sedmicu. Slična kretanja zabilježena su kod italijanskih obveznica, te su prinosi obveznica kraćeg dospijeća povećani za 17 baznih poena, a prinosi obveznica duže ročnosti samo za 1 bazni poen. Na kraju prošle sedmice objavljeni su finalni podaci, kojima su potvrđeni preliminarni podaci rekordno visoke inflacije od 9,1% u eurozoni u avgustu.

Reuters je početkom sedmice objavio da kreatori monetarne politike ECB vide rastući rizik potrebe povećanja referentne kamatne stope na 2% ili više kako bi spriječili rekordno visoku inflaciju, uprkos mogućnosti recesije. Isti izvor navodi da je moguće da se to desi ukoliko prve prognoze inflacije za 2025. godinu i dalje budu iznad 2%, a koje bi trebalo da budu objavljene u decembru. Glavni ekonomista ECB Lane je potvrdio potrebu nastavka povećanja kamatnih stopa, te izjavio da je neuobičajeno povećanje kamatnih stopa u prošloj sedmici (75 baznih poena) bilo „adekvatno“, ali je signalizirao da bi budući koraci mogli vjerovatno da budu blaži u smislu nastavka rasta kamatnih stopa. Lane je i prije posljednje održane sjednice ECB bio jedan od zvaničnika koji je zagovarao veći broj manjih pojedinačnih povećanja

kamatnih stopa. Dodao je da je kristalno jasno da odgovarajuća monetarna politika za eurozonu mora nastaviti da uzima u obzir da šok energenata i dalje predstavlja dominantni faktor inflacije. Izjave ostalih zvaničnika ECB su ukazale na potrebu daljeg povećanja kamatnih stopa, zbog mogućnosti dodatnog ubrzanja stope inflacije, ali su i dalje izražena različita mišljenja o tome koliko brzo i u kojem obimu je potrebno povećavati kamatne stope.

Njemački institut Ifo je objavio da očekuje da će ekonomija ove zemlje zabilježiti kontrakciju u sljedećoj godini jer smatraju da će drastičan rast cijena energije, uslijed rata u Ukrajini, ugasiti mogućnost oporavka nakon lockdowna uvedenih u pandemiji. Tako je ovaj institut objavio nove prognoze prema kojima očekuje pad GDP-a u 2023. godini za 0,3%, što predstavlja znatnu korekciju u poređenju sa junom kada je očekivan rast GDP-a od 3,7%. Za isti period prognoze inflacije su povećane na 9,3%. Takođe, Vlada Francuske je smanjila prognoze ekonomskog rasta zemlje za sljedeću godinu na 1% sa ranije očekivanih 1,4%, zbog poremećaja nastalih energetskom krizom i zbog snažne inflacije sa kojom se suočavaju stanovništvo i poslovni sektor.

Tabela 3: Kretanje ekonomskih indikatora za eurozonu

Red. br.	Ekonomski indikatori	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Industrijska proizvodnja – EZ (G/G)	JUL	0,0%	-2,4%
2.	Industrijska proizvodnja – Italija (G/G)	JUL	-0,6%	-1,4%
3.	Trgovinski bilans – EZ (u milijardama EUR)	JUL	-32,0	-40,3
4.	Trgovinski bilans – Holandija (u milijardama EUR)	JUL	-	6,8
5.	Trgovinski bilans – Italija (u milijardama EUR)	JUL	-	-0,36
6.	Bilans tekućeg računa – Njemačka (u milijardama EUR)	JUL	-	5,0
7.	Obim maloprodaje – Finska (G/G) final.	JUL	-4,9%	-4,5%
8.	Troškovi rada – EZ (G/G)	II kvartal	-	4,0%
9.	ZEW indeks očekivanog povj. investitora – Njemačka	SEP	-59,5	-61,9
10.	Stopa inflacije – EZ (final.)	AUG	9,1%	9,1%
11.	Temeljna stopa inflacije – EZ (final.)	AUG	4,3%	4,3%
12.	Stopa inflacije – Njemačka (final.)	AUG	8,8%	8,8%
13.	Stopa inflacije – Francuska (final.)	AUG	6,5%	6,6%
14.	Stopa inflacije – Finska	AUG	-	7,6%
15.	Stopa inflacije – Austrija (final.)	AUG	9,1%	9,3%
16.	Stopa inflacije – Španija (final.)	AUG	10,3%	10,5%
17.	Stopa inflacije – Italija (final.)	AUG	9,0%	9,1%
18.	Stopa inflacije – Portugal (final.)	AUG	9,4%	9,3%
19.	Stopa nezaposlenosti – Holandija	AUG	-	3,8%
				3,6%

SAD

Nakon posljednjeg sastanka FOMC-a koji je održan u julu, podaci su pokazali da je ekonomija SAD otporna, a inflacija široko rasprostranjena i uporna, čime su pojačane špekulacije o još jednom povećanju kamatne stope za 75 baznih poena umjesto 50 baznih poena. **Tržišni učesnici u SAD u potpunosti očekuju da će Fed povećati referentnu kamatnu stopu za još 75 baznih poena na septembarskoj sjednici**, što bi bilo treće takvo povećanje od ukupno četiri puta, koliko je Fed od početka godine povećao istu. Istovremeno, postoji i vjerovatnoča od 20% da bi povećanje referentne kamatne stope moglo iznosi 100 baznih poena. Eventualno povećanje od 75 baznih poena na septembarskoj sjednici bi značilo da je Fed referentnu kamatnu stopu od početka godine povećao za 3%, iako je inflacija i dalje na nivou koji je više od četiri puta iznad ciljanih 2%. Prema mišljenju investitora, kreatori monetarne politike SAD će pokušati da izbjegnu još veće povećanje kamatnih stopa zbog rizika da bi to moglo izazvati recesiju u SAD sljedeće godine.

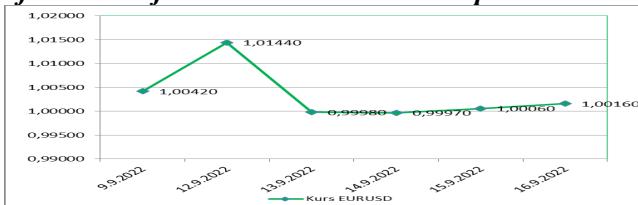
Stopa inflacije u SAD je tokom augusta povećana za 8,3% na godišnjem nivou, što je veći nivo rasta od očekivanog (8,1%), ali niži u odnosu na prethodni podatak (8,5%). U istom periodu indeks potrošačkih cijena koji isključuje cijene prehrambenih proizvoda i energenata je zabilježio rast po godišnjoj stopi od 6,3% (očekivano 6,1%, julski podatak 5,9%). Ovo je ujedno i najviši rast stope temeljne inflacije od marta ove godine.

Tabela 4: Kretanje ekonomskih indikatora za SAD

Red. br.	Ekonomski indikatori	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Stopa inflacije (G/G)	AUG	8,1%	8,3%
2.	Stopa temeljne inflacije (G/G)	AUG	6,1%	6,3%
3.	MBA aplikacije za hipotekarne kredite	9. sep	-	-1,2%
4.	Indeks proizvođačkih cijena (G/G)	AUG	8,8%	8,7%
5.	Inicijalni zahtjevi nezaposlenih za pomoć	10. sep	227.000	213.000
6.	Kontinuirani zahtjevi nezaposlenih	3. sep	1.478.000	1.403.000
7.	Maloprodaja (M/M)	AUG	-0,1%	0,3%
8.	Industrijska proizvodnja (M/M)	AUG	0,0%	-0,2%
9.	Iskorištenost kapaciteta	AUG	80,2%	80,0%
10.	Indeks raspolož. potrošača Univ. iz Migičena P	SEP	60,0	59,5

USD je aprecirao u odnosu na EUR, te je kurs EURUSD zabilježio pad sa nivoa od 1,0042 na nivo od 1,0016.

Graf 2: Kretanje kursa EURUSD tokom protekle sedmice



VELIKA BRITANIJA

Ekonomija Velike Britanije u julu je zabilježila slabiji rast od očekivanja, čime se povećao rizik da se ekonomija već nalazi u recesiji, zbog naglog rasta cijena energije koje šteti potražnji za električnom energijom, kao i rastu cijena materijala koji pogodaju građevinski sektor. Prema mišljenju ekonomiste Jake Finneya, to bi značilo da Velika Britanija ulazi u tehničku recesiju prvi put od ukidanja lockdowna. Britanci moraju razviti duh „radikalne velikodušnosti“ kako bi sprječili gubitak života zbog velikih računa za plin i struju tokom ove zime, upozorio je šef Svjetskog energetskog savjeta.

Stopa nezaposlenosti u Velikoj Britaniji je smanjena na najniži nivo od 1974. godine i to je uglavnom uzrokovano smanjenjem broja radne snage, mada je bilo i drugih signala da se talas zapošljavanja u zemlji smanjuje, što je dodatno povećalo zabrinutost BoE zbog rastuće inflacije. Tokom protekle sedmice objavljeni su podaci o inflaciji koji su pokazali da je inflacija smanjena prvi put u posljednjih godinu dana nakon što je pad cijena goriva ponudio neočekivane i vjerovatno kratkotrajne pogodnosti za domaćinstva i BoE. Međutim, ekonomisti su upozorili da će inflacija vjerovatno dostići vrhunac oko 11% u oktobru, kada se primjeni nova gornja granica cijene energetskih resursa za domaćinstva, te da će se vjerovatno sporo smanjivati zbog temeljnih pritisaka i novih vladinih fiskalnih podsticaja.

Tabela 5: Kretanje ekonomskih indikatora za UK

Red. br.	Ekonomski indikatori	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Industrijska proizvodnja (G/G)	JUL	1,9%	1,1%
2.	Prerađivačka proizvodnja (G/G)	JUL	1,5%	1,1%
3.	Uslužni sektor (M/M)	JUL	0,4%	0,4%
4.	Zahtjevi nezaposlenih za pomoć	AUG	-	6.300
5.	ILO stopa nezaposlenosti (tromjesečno)	JUL	3,8%	3,6%
6.	Inflacija (G/G)	AUG	10,0%	9,9%
7.	Maloprodaja (G/G)	AUG	-3,7%	-5,4%

Tokom protekle sedmice GBP je deprecirala u odnosu na EUR, pa je kurs EURGBP zabilježio rast sa nivoa od 0,86666 na nivo od 0,87683. GBP je deprecirala i u odnosu na USD, pa je kurs GBPUSD smanjen sa nivoa od 1,1589 na nivo od 1,1420.

JAPAN

Sjednica MPC BoJ će se održati 22. septembra, nakon koje se očekuje da će BoJ nastaviti sa masivnim stimulansima razlikujući se od ostalih centralnih banaka razvijenih zemalja koje ubrzano pooštravaju politiku kako bi ukrotile rastuću inflaciju. Inače, promjena monetarne politike BoJ bi se mogla desiti i ranije nego što se očekuje nakon što su saopštili da je rast cijena „privremen“, iako je mnogo niži od nivoa u SAD i Velikoj Britaniji. Takođe, očekuje se da će BoJ u skladu sa planovima završiti program finansiranja za ublažavanje pandemije tokom ovog mjeseca, kao i da će razgovarati o prilagođavanju smjernica koje pandemiju Covid19 označavaju kao najveći ekonomski rizik. Konačna odluka će biti donijeta na sastanku BoJ na kome će MPC BoJ pažljivo razmotriti podatke kako bi se osiguralo da konstatno veliki broj zaraženih virusom u Japanu ne dovodi do oštrog pada ekonomske aktivnosti u zemlji, prenijeli su izvori. Ekonomija Japana se u II kvartalu povećala za 2,2% godišnje, zabilježivši sporiji oporavak od očekivanja, zbog povećanog broja zaraženih Covid19, ograničenja u snabdijevanju i rastućih troškova sirovina koji utiču na potrošnju i proizvodnju.

Šef odbora Liberalno-demokratske partije za finansijska pitanja Satsuki Katayama je izjavila da Japanu nedostaju efikasna sredstva u borbi protiv nagle deprecijacije JPY, pošto će jednostrano intervenisanje na valutnom tržištu vjerovatno imati ograničen uticaj na preokret deprecijacije JPY. Katayama je za Reuters izjavila da jednostrana intervencija neće biti toliko efikasna u zaustavljanju nagle deprecijacije JPY podstaknute razlikama u kamatnim stopama između SAD i Japana. Dodala je da bi povećanje ultraniskih kamatnih stopa u Japanu bilo nerazumno s obzirom na uticaj koji bi to moglo imati na 550 biliona JPY (3,84 biliona USD) bankarskih zajmova u zemlji.

Tabela 6: Kretanje ekonomskih indikatora za Japan

Red. br.	Ekonomski indikatori	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Porudžbine mašinskih alata (G/G) P	AUG	-	10,7%
2.	Indeks proizvođačkih cijena (G/G)	AUG	8,9%	9,0%
3.	Osnovne mašinske porudžbine (G/G)	JUL	6,6%	12,8%
4.	Industrijska proizvodnja (G/G) F	JUL	-1,8%	-2,0%
5.	Iskorištenost kapaciteta (M/M)	JUL	-	2,4%
6.	Trgovinski bilans (u milijardama JPY)	AUG	-2.385,7	-2.817,3
7.	Izvoz (G/G)	AUG	24,1%	22,1%
8.	Uvoz (G/G)	AUG	46,9%	49,9%
9.	Indeks uslužnog sektora (M/M)	JUL	-0,1%	-0,6%
				-0,4%

JPY je tokom protekle sedmice deprecirao u odnosu na EUR, te je kurs EURJPY zabilježio rast sa nivoa od 143,15 na nivo od 143,22. JPY je deprecirao u odnosu na USD, te je kurs USDPY zabilježio rast sa nivoa 142,27 na nivo od 142,92.

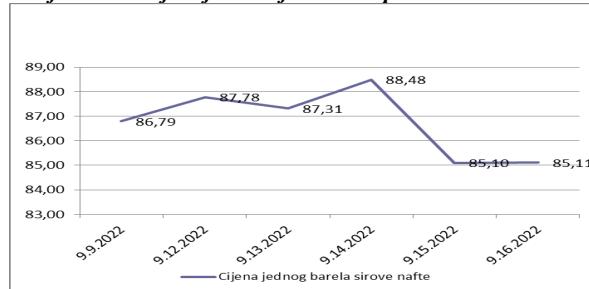
NAFTA I ZLATO

Na otvaranju njujorske berze u ponedjeljak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 86,79 USD (86,43 EUR).

Početkom sedmice cijena nafte je bilježila blagi rast pod uticajem vijesti da su se pojavile pojedine prepreke vezane za iranske nuklearne pregovore, mogućnosti embarga na ruske pošiljke ovog energenta, te i dalje slabe ponude u poređenju sa i dalje snažnom potražnjom. Narednog dana cijena je blago smanjena nakon što su objavljeni podaci o neočekivanom rastu stope inflacije u SAD, što je signaliziralo da bi Fed naredne sedmice mogao odlučiti da još jednom snažno poveća referentnu kamatnu stopu. Značajniji rast cijene nafte zabilježen je sredinom sedmice kao posljedica povećanih očekivanja vezanih za zamjenu plina naftom ove zime zbog visokih cijena. Međunarodna agencija za energetiku (IEA) očekuje da će produbljivanje ekonomskog usporavanja i posrnula kineska ekonomija prouzrokovati zaustavljanje globalne potražnje za ovim energentom u četvrtom kvartalu ove godine. Već narednog dana cijena nafte je zabilježila dnevni pad od čak 4%, što je uticalo na to da se cijena nafte nađe na najnižem nivou u posljednjih sedam dana upravo zbog špekulacija o slabljenju globalne tražnje za naftom, kao i zbog dalje aprecijacije dolara. Cijena nafte je tokom posljednja tri mjeseca smanjena za oko $\frac{1}{4}$ uglavnom zbog straha od produženog pada globalne potražnje za energijom, iako niti jedan od globalnih analitičara to ne predviđa. OPEC očekuje rast cijene nafte između 2% i 3% tokom ove i naredne godine.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jednog barela sirove nafte iznosila je 85,11 USD (84,97 EUR), a u odnosu na prethodnu sedmicu cijena je smanjena za 1,94%.

Graf 3: Kretanje cijene nafte tokom protekle sedmice



Pripremili:
Služba Front Office
Odjeljenje za bankarstvo

Održanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je zasnovan na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može garantovati njihovu tačnost i ne snosi odgovornost za direktnu ili indirektnu štetu koja može nastupiti kao posljedica korištenja ili nemogućnosti korištenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih na bazi njih.

Na otvaranju londonske berze metala u ponedjeljak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 1.716,83 USD (EUR 1.709,65).

Tokom protekle sedmice cijena zlata je uglavnom imala tendenciju pada. Početkom sedmice deprecijacija USD uticala je na rast cijene zlata, dok su investitori bili u iščekivanju podataka o inflaciji u SAD, što je trebalo dati signale o daljem tempu rasta referentne kamatne stope Feda. Nakon što su u utorak objavljeni podaci o inflaciji u SAD koji su ukazali na veću inflaciju od očekivane, došlo je do aprecijacije USD, te je cijena zlata smanjena. Postepeni pad cijene ovog plemenitog metala je nastavljen, te je u četvrtak zabilježen najniži nivo cijene od aprila 2020. godine, najvećim dijelom pod uticajem rasta prinosa na američke obveznice i jačanja USD, a s obzirom na to da su prognoze još jednog agresivnog povećanja referentne kamatne stope Feda smanjile privlačnost zlatnih poluga investorima. Cijena zlata je tokom trgovanja u petak povećana pod uticajem blage deprecijacije USD, ali je značajniji rast zaustavljen zbog očekivanog rasta referentne kamatne stope Feda na sastanku koji se održava u ovoj sedmici.

Cijena zlata je trenutno pod uticajem očekivanja odluke Feda o daljem povećanju referentne kamatne stope sa ciljem suzbijanja inflacije. Ukoliko Fed doneše odluku da poveća kamatnu stopu za 75 ili za 100 baznih poena na narednom sastanku, izvjesno je da će zlato zabilježiti još jedan mjesečni pad cijene, što bi bio šesti uzastopni mjesec da cijena bilježi pad.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 1.675,06 USD (EUR 1.672,38). Posmatrano na sedmičnom nivou cijena zlata je smanjena za 2,43%.

Graf 4: Kretanje cijene zlata tokom protekle sedmice

